

znanosti, tako jim mi priporočujemo več jezikoslovne, da ne bi bili kar zajec pri bobnu.

Davorin Terstenjak.

Jugoslavensko slovstvo.

* *Fluminensia ili Koječega na Reci izgovorena, spevana, prevedena i nasnovana po Franu Kurelcu. Troškom biskupa Djakovačkoga. U Zagrebu 1862.*

Vsaka knjiga Kurelcova je krasen biser v literaturi jugoslovenski; saj mi Slovenci tako sodimo o njem. Skoz in skoz narodna duša zna svoje misli izrazovati v neki posebno zanimivi in izvirni pisavi, ki z malo besedami veliko pové. Pričujoča zbirka zapopada zlo različne stvari: šolske, narodne, politične itd., ki so se rodile pretekle leta na Reci (odtod ime „Fluminensia“), kjer je g. Kurelac skoz 5 let učitelj narodnega jezika bil. Svesti smo si, da ne bo se kesal, kdor si jo omisli.

* *Pjesne Meda Pucića. U Karlovcu, tiskal in založil Abel Lukšić.*

Vsacemu, kdor je zadnje leta s pazljivim očesom spremljeval literarno in politično življenje naših bratov Hrvatov v Dalmaciji, je gotovo dobro znano ime kneza Meda Pucića. On je eden izmed junaških sokolov dalmatinskih, ki se pri vsaki priložnosti krepko poganjajo za svete pravice slavjanske narodnosti v Dalmaciji proti da si tudi majhni, al predrzni manjini Talijanov in potalijančenih odpadnikov. Sedaj imamo priložnost spoznati kneza tudi kot pesnika. Ravno kar so njegove pesmi zagledale beli dan v tiskarnici g. A. Lukšića v Karlovcu. Pesmi so, kar se tiče ideje in oblike večidel izvrstne; prepričani smo, da jih bo vsak z zadovoljnostjo prebiral mnogokrat. Zunanja oblika knjižice je, kakor vsako delo, ki pride v Lukšićevi tiskarnici na svitlo, okusna in dopadljiva. Cena je samo 1 gold.

Črtice iz življenjopisa škofa in kneza Slomškega.

Iz mrtvaškega govora gosp. kanonika dr. Stepišnika v „Danici“ povzamemo sledeče črtice v spomin neumrlega nam vladika:

„Knez in škof Anton Martin Slomšek so bili rojeni v Ponikvi, znani sedanji železnični staji, v nekdanji celjski kresii, v naši domačii — lepi deželi štajarski. Njih stariši so bili dostojno premožni, sicer priprosti, pa zavolj poštenosti in strahu Božjega vse na okrog sloveči ljudje kmetiškega stanu. Da so visoki ranjki pod bolj priprosto streho zagledali luč življenja, bi se utegnili primerljaj (osoda) imenovati, za katerega ni nihče odgovoren, ako bi se smelo po kršanskem zapopadku od primerljaja govoriti; da so se ločili iz sveta kakor cerkveni poglavar, ozaljšani tudi s svetnim knežjim primkom in častjo, to je bila za milostjo Božjo najbolj lastna zasluga. Nič pa jim ni bilo bolj tuje, kakor da bi se bili s tem hvalili, nič bolj neznano, kot da bi se bili kje svojega rodu sramovali. Marsikteri izmed nas duhovnov še pomnimo, s koliko ljubeznijo so nekda ob duhovnih vajah svojih starišev omenili in pristavili: „Na slamo so mi moja mati postlali, ko sem bil rojen, naj si bo kje tudi slamnata postelja, na kateri bom kdaj umrl, samo da bi se zveličan v milosti Božji ločil.“ Ko so nauke na gimnazii in liceji z najboljim uspehom opravili, so se s pravim in resničnim poklicom odmenili za duhovski stan; 8. kimovca 1824 so jim visoki ranjki knezo-škof lavantinski Ignacij Zimmermann mašnikovo posvečenje podelili, in so dobili prvo duhovsko službo, kaplanijo pri sv. Lorencu na Bizeljskem, in potlej 1827 pri dekaniji duhovni Novi cerkvi poleg Celja. S koliko gorečnostjo so visoki ranjki v teh službah svoje dolžnosti spolnovali, je skazovala hvaležnost in ljubezen ondodnih vernih občin do njih, spričuje še zmiraj neugasljivi spomin na tisti čas, ko so med njimi živeli. Da djanja

ranjcega višim niso mogle skrite ostati, je očitno. Njih viši pastir, ki so imeli veliko zaupanje do njih, so jih leta 1829 poklicali na velikozmožno službo špiritualovo v zedinjenem krškem in lavantinskem seminišču v Celovcu, in to službo so celih devet let opravljali v popolnoma zadovoljnost svojih viših in v stanoviten blagor blagoslovcev spod njih vodstva. Posebna ljubezen do djanskega dušnega pastirstva jih je nagnila, prositi za slabo založeno pa težavno dekanijsko vozeniško duhovnijo, katero so tudi — se vé — dobili; sej na kako visoko čast celó mislili niso, dasiravno bi si jo bili po pravici zamogli prilastovati. Iskali so le samo priložnosti, kar bi bilo moč, v vinogradu Gospodovem dobro delati, akoravno ne na visoki stopnji. Knez in škof Frančišk Ksav. Kutnar so nadfajmoštra in dekana Antona Slomškega leta 1844 poklicali k škofijstvu v Šentandrej za korarja in škofijskega šolskega nadglednika, k čimur so jih bili izvolili njih c. k. veličanstvo. Leta 1846, že po smrti vis. ranjcega knezoškofa Frančiška Ksav., so prevzeli visoki ranjki opatijsko mestno duhovnijo v Celji, toda so jo že v malo tednih z višo pastirsko palico nad lavantinsko škofijo zamenjali; ker že 30. malega travna ravno tistega leta so jih prečastiti metropolit v Solnogradu po posebni ondodnemu stolu lastni pravici izvolili kneza škofa lavantinskega, in bili so za tacega 2. malega srpana potrjeni, 5. malega srpana pa posvečeni. — To je povrhni popis iz življenja našega zdaj v Bogu počivajočega vikšega pastirja“.

Lepoznansko polje.

Nočajski zmaj.

Pripoved iz srbske vojske.

(Dalje.)

„To je dobro znamenje“ — si pripovedujejo eni — „on nam je prinesel veselih novic“ — drugi; „kaj to pomeni?“ — poprašujejo ostali. Pa če tudi so bili radovedni, vendar nobeden ni hotel gosta nič poprašati, ker so vedili, da se bo prej ali slej slišalo, kaj in kako. In tako gredó sami kmetje *) s Stojanom v Todorovićevo hišo.

V svoji hiši pozdravi Todorović še enkrat Stojana z dobrodošlico, potlej pa sedejo k jedi. Todorović gré vèn, pa se kmalo zopet vrne in na lesenem krožniku prinese solí in kruha. Za njim dojde v sobo sestra njegova Jelica, dika in ponos vseh deklet. Take krasotice ni bilo v okolici, kakor je bila ona. Prinesla je v eni roci čašo, v drugi pa čutaro žganja.

Dokler je Stojan s tovarši jedel sol in kruh, pogledala je Jelica večkrat skrivaj na junaka Stojana. Pa naenkrat prepade; toda čez nekoliko se zopet zavé in groza jo nekoliko mine, čeravno je še zmirom s strahom gledala turban, ki je visel za pasom Stojanovim. Plaha deklica! Kaj je prestrašilo te, da si tako prepadena? Morda misel, da je Stojan koga ubil, preden je stopil v hišo? Jelica bila je Srbkinja, ki je tolikrat že vidila pobite ljudi, pa je ni nikoli obvezala groza. Ali je morebiti poznala turban? Ali kaj? Turban podoben je turbanu kot jajce jajcu! Mar ravno ta turban ji kaj posebnega pomeni? Hajd, da vidimo!

Ko so malo kruha jedli, obrne se brat k nji, vzame žganje, natoči čašo in napije gostom. Stojan Čupić vstane in nazdravi tako-le: „Naši veri na čast in svobodi srbski!“ Na to vsi vstanejo in zavpijejo: „Amen!“

Jelica pobesi glavo in rudečica razlije se ji po licu; lahko se je čul iz njenih ust zamolkli glas: „gorje meni!“

Čaša gré po vrsti okoli; prime jo Stojan na novo in reče: „Nekda so okoli ponositega Balkana orli letali z vetrom na vse strani, sivi sokoli pa niso nikdar zapuščali mirne Šumadije. Niste li zapazili, kako zdaj letajo? Solnce plava od izhoda do zahoda; al grabljive tice letajo prot

*) Glava soseske zove se v Srbii knez, ostali starešine pa zovejo se kmetovi. Pis.